

Tematické okruhy k maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury

školní rok 2025/2026 – jarní a podzimní období MZ
pro všechny obory

Literatura:

I. Historie literatury – období, směry, literární uskupení a literární osobnosti

1. Starověk

(Epos o Gilgamešovi, Bible (Starý zákon a Nový zákon), antika - HOMÉR, EZOP, SOFOKLES, OVIDIUS)

2. Středověk

(Píseň o Rolandovi, KONSTANTIN A METODĚJ, Kristiánova legenda, Hospodine, pomiluj ny, KOSMAS, Alexandreida, Kronika tak řečeného Dalimila, Mastičkář, Podkoní a žák, JAN HUS)

3. Renesance a humanismus

(DANTE ALIGHIERI, GIOVANNI BOCCACCIO, FRANCESCO PETRARCA, FRANÇOIS VILLON, MIGUEL DE CERVANTES, WILLIAM SHAKESPEARE, VÁCLAV HÁJEK Z LIBOČAN)

4. Baroko

(JAN AMOS KOMENSKÝ, BEDŘICH BRIDEL)

5. Klasicismus a osvícenství

(MOLIÈRE, DANIEL DEFOE, JONATHAN SWIFT, VOLTAIRE)

6. Preromantismus

(JOHANN WOLFGANG GOETHE)

7. Národní obrození

(JOSEF DOBROVSKÝ, JOSEF JUNGSMANN, FRANTIŠEK LADISLAV ČELAKOVSKÝ, Rukopis královédvorský Rukopis zelenohorský)

8. Romantismus světový

(GEORGE GORDON BYRON, WALTER SCOTT, JANE AUSTENOVÁ, VICTOR HUGO, ALEXANDRE DUMAS, ALEXANDR SERGEJEVIČ PUŠKIN, EDGAR ALLAN POE)

9. romantismus – český

(JOSEF KAJETÁN TYL, KAREL HYNEK MÁCHA, KAREL JAROMÍR ERBEN)

10. Realismus a naturalismus – světový

(NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOL, HONORÉ DE BALZAC, GUSTAVE FLAUBERT JULES VERNE, CHARLES DICKENS, FJODOR MICHAJLOVIČ DOSTOJEVSKIJ, LEV NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ, ANTON PAVLOVIČ ČECHOV, HENRIK IBSEN, ÉMILE ZOLA)

11. Realismus - český

(BOŽENA NĚMCOVÁ, KAREL HAVLÍČEK BOROVSÝ, májovci - JAN NERUDA, lumírovci - JOSEF VÁCLAV SLÁDEK, JAROSLAV VRCHLICKÝ, ruchovci - SVATOPLUK ČECH další: ALOIS JIRÁSEK VILÉM MRŠTÍK)

12. Literární moderna

(impresionismus, symbolismus, dekadence - prokletí básníci CHARLES BAUDELAIRE, JEAN ARTHUR RIMBAUD, další: OSCAR WILDE WALT WHITMAN)

13. Česká moderna

(ANTONÍN SOVA, OTOKAR BŘEZINA)

14. Generace buřičů

(PETR BEZRUČ, STANISLAV KOSTKA NEUMANN, VIKTOR DYK, FRÁŇA ŠRÁMEK)

15. Modernismus a avantgarda

(expresionismus, dadaismus, futurismus, surrealismus) GUILLAUME APOLLINAIRE

16. Světová meziválečná literatura

(ztracená generace - ERNEST HEMINGWAY, další: ERICH MARIA REMARQUE, JOHN STEINBECK, THOMAS MANN, JAMES JOYCE, FRANZ KAFKA, BORIS PASTERNAK, MICHAEL BULGAKOV)

17. Česká meziválečná literatura

(JIŘÍ WOLKER, poetismus – Devětsil VÍTĚZSLAV NEZVAL, JAROSLAV SEIFERT, další: FRANTIŠEK HALAS, VLADIMÍR HOLAN, JIŘÍ ORTEN, JAROSLAV HAŠEK, KAREL ČAPEK, IVAN OLBRACHT, JAROSLAV DURYCH, VLADISLAV VANČURA, JAROSLAV HAVLÍČEK, JAN WERICH – JIŘÍ VOSKOVEC)

18. Světová literatura 2. pol. 20. stol.

(WILLIAM STYRON, Existencialismus - ALBERT CAMUS, beatnici- JACK KEROUAC, Socialistický realismus - ALEXANDR SOLŽENICYN, Magický realismus - GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ, Postmodernismus - UMBERTO ECO, Absurdní drama - SAMUEL BECKETT, další: TENNESSEE WILLIAMS, FRIEDRICH DÜRRENMATT, GEORGE ORWELL)

19. Česká literatura 2. pol. 20. století

(Skupina 42 - JIŘÍ KOLÁŘ, další: FRANTIŠEK HRUBÍN, JAN SKÁCEL, BOHUMIL HRABAL, LADISLAV FUKS, JOSEF ŠKVORECKÝ, ARNOŠT LUSTIG, LUDVÍK VACULÍK, PAVEL KOHOUT, MILAN KUNDERA, OTA PAVEL, VLADIMÍR PÁRAL, ZDENĚK SVĚŘÁK – LADISLAV SMOLJAK, JOSEF TOPOL VÁCLAV HAVEL)

20. Současná česká a světová literární produkce

III. Literární teorie

1. literární druhy – lyrika, epika, drama

2. literární žánry – anekdota, bajka, balada, cestopis, elegie, epigram, epos, fantasy, kaligraf, komedie, kronika, legenda, mýtus, novela, óda, pásmo, píseň, poema, pohádka, pověst, povídka, román, sci-fi, sonet, romance, tragédie

3. Literární prostředky

tropy a figury (alegorie, aliterace, anafora, apostrofa, dysfemismus, elipsa, epifora, epizeuxis, eufemismus, gradace, hyperbola, inverze, metafora, metonymie, oxymóron, personifikace, přirovnání, řečnická otázka, symbol, synekdocha);

vázaný a volný verš; rýmové schéma a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný), druhy řeči (přímá řeč, nepřímá řeč, polopřímá řeč, neznačená přímá řeč)

kompoziční postupy (např. chronologický, retrospektivní)

IV. Jazyk a komunikace:

1. Vztah jazyka a řeči, jazykovědné disciplíny, norma a kodifikace, nástin vývoje českého jazyka
2. Grafická stránka jazyka (pravopisné jevy)
3. Zvuková stránka jazyka
4. Morfologická a slovtvorná analýza slovního tvaru (mluvnické kategorie slovních druhů a tvoření slov)
5. Slovo a jeho význam (synonyma, homonyma, antonyma), slovní zásoba a její obohacování
6. Věta a výpověď, větné vztahy, výstavba textu a jeho členění, interpunkce
7. Funkční styly jazyka – charakteristika
8. Slohové postupy a útvary (vypravování, popis, výklad, úvaha, publicistický článek, esej)
9. Mluvený a psaný projev
10. Porozumění celému textu i jeho částem (téma, hlavní myšlenka, subjektivity a objektivita; komunikační funkce textu (např. otázka, žádost, rada, domněnka, manipulace, podbízivost...))

Zpracovala: Mgr. Václava Čápková

Schváleno v předmětové komisi: dne 29. 8. 2025 Mgr. Alena Šimůnková v. r. – vedoucí PK

Schváleno vedoucími oborů: dne 10. 10. 2025

Mgr. Martina Šlapáková v. r. – vedoucí oboru PS

Mgr. Hana Sentenská v. r. – vedoucí oboru ZL

Mgr. Jana Hlinecká v. r. – vedoucí oboru MZ

Mgr. Blanka Češková v. r. – vedoucí oboru NA

Schváleno ředitelem školy: dne 11. 10. 2025 Mgr. Jan Chvál v. r. – ředitel školy